

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 282. szám.

Hétfő, december 12.

Drágaság és állattenyésztés.

(Politikai munkatársunktól.)

Budapest, december 12.

Rövid idő alatt nagyot fordult a világ sora. Nemrégiben még az volt a fő gondja a magyar közgazdasági politika intézőinek, hogy kicsoda jó külföldi piacokra segítsék a magyar nyerstermelés fölsőleget. Most a belső szükséglet ellátása adja a legnagyobb gondot. A többet termelés jel-szavát ma az általános drágulás, az élelmi szereknek az egész világ piacain megélénkült kereslete, megnövekedett szükséglete reális és olyan céljá teszi, melynek minden megközelítése bő hasznot ígér.

A piaci viszonyoknak ez a fordulata egészen más jelentőséget ad a kormány termelést fejlesztő akciójának is, mint eddig volt, amikor az értékesítés bizonytalansága nem nagyon mozdította elő a termelés gyarapítására szolgáló befektetési költséget és munkát.

Ugy parlamenti nyilatkozataiból, mint a költségvetési indokolásból azt látjuk, hogy a földművelésügyi miniszter, Serényi Béla gróf a legnagyobb eréllyel vetette magát állattenyésztésünk fellendítésére. Bizonyos, hogy egyik termelési ágának sincsen olyan nagy befolyása a többi egyetemes föllendítésére, mint éppen az állattenyésztésnek.

Hiszen a többi állat a mezőgazdasági termelés egyik főeszközét, a trágyát is gyarapítja, növeli az újabb befektetésre alkalmas tiszta jövedelmet s olyan új kereteket ad a gazdálkodásnak a legkisebb birtoktól a legnagyobbig, melyek minden irányban haladást idéznek elő. Az állattenyésztés föllendülése tehát gyarapítani fogja a mezőgazdasági termelés minden

ágát, több élelmiszer fog kerülni a városi piacokra s ez kétségtelenül leggyökeresebb orvoslása a drágaságnak.

A jövő évi földművelésügyi költségvetés mindenekelőtt négy és félmillióra emeli a tenyészállatok állami közvetítésére szánt évi hitelt. Ez az összeg lehetővé teszi, hogy a községek és kisbirtokosságok, anyagi viszonyaikhoz képest egészen 20%-ig menő árkedvezményrel szerezhessék be apaállataikat. A földművelésügyi miniszter ezt a kedvezményes közvetítést kivételesen és a mostani viszonyokra való tekintettel az anyaállatokra is kiterjesztette. Támogatja a tenyészanyagot beszerző gazdák közönséget a beszerzési, szállítási és egy évi állatbiztosítási költségek fedezésével is.

Ha valahol a gazdák, például a gazdasági egyesületek útján összeállanak és kölcsönösen vásárolnak a gazdasági felügyelőségek közbenjöttével tenyészállatokat, a miniszter három éven át a fizetendő kamatnak feléig terjedő terhet vállalja. Hogy pedig a mindezekkel járó nagy munka sikerrel legyen elvégezhető, de a kellő gyorsasággal is, a gazdasági felügyelői kart jelentékenyen megszorította.

Tetemes emelkedést látunk a legelőszerezés és javítás támogatására szánt évi költségvetési hitelben is, melynek összege most már 500 000 koronát fog tenni. Minden gyakorlati észjárású ember elismeri, hogy az állattenyésztés és takarmányozás javítására a legelők szaporításának és rendbehozatalának igen nagy befolyása van. A földművelésügyi miniszternek nemcsak arra van gondja, hogy az állatállományt felszaporítani segítse, hanem arra is, hogy a szaporodó állatok nevelése és táplálása is megfelelően javuljon.

Végül még egy igen fontos akcióját kell kiemelnünk a földművelésügyi miniszternek, melyet a jövő évi költségvetés kapcsán jelentett be a törvényhozásnak. Ez az városok élelmezési piacainak helyes berendezése és fejlesztése. Mindenki tudja, hogy nagyon szükséges a városi piacokon a fogyasztásra szánt vágómarha külön elhelyezése és olyan városi raktárak létesítése, melyekbe a vidéki termelő drága helypénzek nélkül hozhat, vagy küldhet élelmiszereket, ahol a fogyasztó a termelővel közvetlenül érintkezhetik és ahol az élelmiszerek nincsenek kitéve a rögtöni romlás árnyomó hatásának. Ez intézmények támogatására az új költségvetés 400.000 koronát szán.

Föltétlenül szükséges azonban, hogy az érdekelt termelő és városi fogyasztó közönség ne csak ismerje, de ki is használja a földművelésügyi kormány által nyújtott támogatást és eszközöket. A most uralkodó piaci drágaság nemcsak közgazdasági, de közegészségügyi és szociális baj is. A földművelésügyi miniszter a maga munkakörében gyors elhatározással és erélyesen fogott hozzá a baj elhárításához. Rajtunk a termelő és fogyasztó közönségen is mulik, hogy e tevékenységet a magánvállalkozás föllendülése és a városi jellegű helyeken a mondott irányú intézmények kezdeményezése által mentől gyorsabban sikerhez juttassuk.

A horvátok. Zágrábról jelentik: Zágrábi forrásból az a hír terjedt el, hogy a horvát képviselők a magyar képviselőházban nyilatkozatot fognak felolvasni, amelyben kijelentik, hogy a bankszabadság meghosszabbítása mellett fognak szavazni. Ezzel szemben illetékes helyről azt mondják, hogy ebben a dologban nemcsak hogy nem határozta meg, hanem erről a kérdéstről egyáltalán még nem is tanácskoztak.

A „TORONTÁL” tárcája.

Lepke.

E napon különösen vidám volt Colanville kisasszony.

— Ugyan hogy lehet ilyen vidám ezen a napon, mikor anyni minden van kockán? — gondolta a nagyanyja s kifejezést is adott gondolatának. De a leány jókedvű kacajjal felelt reá.

— Azt akarnád, hogy úgy álljak a bizottság elé, mint valami megtört szomorufűz? — kérdezte. — Mit mondana rólam a verseny királynéja, a rózsza, amelyet le kell festenünk?

Igazán csakugyan hihetetlenül hangzott, hogy Colanville Alice arca valamikor szomorú lehessen. Aranyzóke haja úgy csillogott a napon, mintha maga is tüzet fogott volna, fekete szemei úgy ragyogtak, mint két karbunkulus. Tizenkilenc éves volt s a többi festőnő már köréje csoportosult. Nagy hajlama volt a festészethez s anyagi viszonyai nem éppen a legkedvezőbbek, így tehát buzgón dolgozott.

A ma megnyíló kiállítás egy diesőség nélkül elhalálozott festőnek utolsó jó cselekedete volt. E kiállítást 15–25 éves leányok látták el képekkel, s aki a legszebb csendéletet megfestette, az nyerte meg a díjat, melyet háromezer koronában erre a célra hagyományozott a festő. A művész ugyan nagy nevet nem hagyott, de emberbaráti cselekedetért, mely minden évben megújult, mindenki tiszteltben tartotta emlékét.

Ez volt az első kiállítási verseny. Az elnök a művészetakadémia tagjaiból került ki. Mikor végig nézett a pályázókon, így szólt a szomszédjának:

— Lám csak! Óven szerencsétlen nő küzd az elsőségért!

— Ma látszik, mily szegények vagyunk —

morgott egy vénasszony. — Ha apád nem pazarolt volna annyira, legalább ma tisztességesen öltözködhetnél. Így azonban csigaszerepre vagy kárhoztatva. Mindig vissza kell húzódnod mindenünnen. Most tégy ki magadért legalább!

— Hogy áll a ruhád! — motyogott tovább Alicera nézve. — Hátul egészen rancos. S a cipőd? Mutasd csak a lábadat?

Alice ismét nevetéssel felelt. E pillanatban éppen ütött a toronyóra s az öreg asszony összeresztett.

— Már tíz óra! — szólt az öreg asszony. — Hol a palettád, meg az ecsetjeid? És a festékek? Öreg napjaimra kettőről kell gondoskodnom! És most Isten veled!

Fáradtan tilt le a pamlagra. — Isten vele, nagymama. Megesókölták egymást.

Mikor Colanviléné magára maradt, elvesztette jókedvét. Lehajtott fejével maradt ülve s nem mozdult.

— Istenem, istenem — gondolta. — Csak ez a gyermek szerencsés volna! Hiszen morgás nélkül rózsát nem lehet oly nehéz festeni! Háromezer korona! Az a virág két szegény nőt mentene meg. És valóságos kincses bánya lenne a jövőre ennek a sikerült versenynek a híre! A nővendékek megszorodnának a műteremben s ez egy vagyonnal érne fel!

Tovább morfondírozott. — Megérdemelném, hogy a sors ebben a leányban megjutalmazzon. Hiszen morgás nélkül törődtem bele a nyátszolgárai életbe, én, aki egyike voltam korom leggőgösebb arisztokrata nőinek! És tíz éve már csak fekete kenyérre telik.

Eleinte ellenezte, hogy egy Colanville-leány pénzért dolgozzék. De Alice nem tágitott. Azt mondta, hogy most más idők járnak s nem élünk a mult század szűkkeblű felfogása szerint.

Addig-addig gondolkodott az öreg, míg el-

szunnyadt. Mikor Alice hazajött, akkor is így találta.

— Nem vagy megelégedve? — kérdezte a nagymama, mikor felriadva unokája szomorú arcát látta.

— Nem. A mintát ugyan jól megválasztották. Gyönyörű „Gloire de Dijon” volt. Űde a harmattól, mintha akkor szakították volna. Azt hittem élethűen festettem le, ám az elnök munkámat, a 9-es számot, még csak figyelme sem méltatta. A többinél megállt és csodálta őket. Különösen a 34-es tetszett neki. Sirni szerettem volna.

Colanviléné fejszóvalva felelte:

— Ugyan, ugyan, csak jöjj, ül le és egyél. Megéheztél bizonynyal. Az az elnök vagy számár, vagy hatalmas protektora volt a 34-es készítőjének. Ha ismerném az elnököt, majd megmondanám neki az igazságot.

— Mikor elkészültem a munkával, többen is elhaladtak mellette, de senki se méltatta figyelme.

— Okos emberek, s nem ily kis munka után akartak bírálatot mondani tehetségéről — vigasztalta őt az öreg.

— De a többieknél legalább a fejével bólintott, vagy szólt egy-egy magasztaló szót s az enyémet figyelembe sem vette. Miért?

Könnyezni kezdett s aztán hozzátette: — Mert nincs tehetségem, nagymama.

— Ugyan, ugyan? Neked nincs tehetséged? Fogadom, hogy megkapod a díjat! Most csak nyugodj meg és egyél.

— Nem, nem én kapom meg. Egy vértelen, halavány rózsza tetszett az uraknak. Egy szőke leány festette. Egy ur meg is tapsolta.

— Hiába izgatod magadat. Most menjünk aludni, mert késő van.

Lefeküdtek. De a nagymama szemére nem jött álom. Nem bírta unokája keserű kifakadásait kiverni a fejéből. Hátha igaza van és csakugyan nincs tehetsége?

Rohonyi Gyula fölölvásása.

A magyarok származása.

Budapest, december 11.

Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár Nagybecskerek város illusztris képviselője „Finn-ugor vagy török-tatár származás-e a magyar” címen nagy és előkelő közönség előtt nagyérdemű tudományos felolvasást tartott szombaton este a fővárosi Belvárosi Polgári Kör helyiségében. A megjelentek közt ott voltak: Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Székely Ferenc igazságügyminiszter, Immling Konrad, Stetina József, Balogh Jenő államtitkárok, Perczel Dezső, Láng Lajos, Matlekovits Sándor titkos tanácsosok stb.

Rohonyi Gyula államtitkár felolvasásában szólott az összehasonlító nyelvtudomány kutatásainak eredményéről; Hunfalvy és Vámbéry két különböző felfogása körül egész irodalmi vita keletkezett, amely kétségtelenül megállapította a finn-ugorokkal és a török-tatárokkal való nyelvrokonságunkat. De a nyelv, bármily fontos is, még sem egyedüli eszköz az eredet, a származás megállapításánál. Sorba vette az előadó azokat az eszközöket, melyekből őseink eredetét, származását, etnikumát meg lehet állapítani. Ami a külső faji ismérveket illeti, ezek éppen a magyarokra nézve nem adnak biztos támpontot a faji osztályozáshoz. A vallás, a szokások, a társadalmi szervezetek megvizsgálása végett hivatkozik egykoru és későbbi írók feljegyzéseire és munkáira; remélhetőnek tartja az előadó, hogy nemzetünk eredetét, származását ki fogjuk deríteni akkor, ha az összes bel- és külföldi, a honfoglalásra vagy még azt megelőző időszakra vonatkozó kulfók és azok adatai kritikailag fel lesznek dolgozva és tisztázva, ha továbbá az összehasonlító nyelvészet eredményei úgy a finn-ugor, mint a török-tatár nyelvekre nézve össze lesznek foglalva és ha az etnológia adatai ki lesznek elégitve. Egyetért Hunfalvy nézetével, hogy a finn-ugor és a török-tatár nyelv valaha egy közös nyelvet tettek; amelynek népe hasonlóképpen egy közös, magában meg nem osztott nép volt; vagyis a néprokonság e két népcsoport közt mutatja azt, hogy közös törzsből szakadtak. De itt eltér nézete a továbbiakra nézve úgy Hunfalvy, mint Vámbéry felfogásától, mert az első a finn-ugor, a másik a török-tatárhoz sorolja a magyart. Véleménye szerint az ural-altáji népcsoportból nem két, hanem három ágból szakadtak ki a népesaládok vagy nyelvcsaládok: 1. finn-ugor, 2. török-tatár és egy harmadik ág, amelyhez szintén több nép tartozott, de amelyekből az élő nyelvek sorából már csak a magyar szerepel.

A rendkívül érdekes és tudományos szempontból is új irányban mozgó előadást mindvégig nagy figyelemmel hallgatták és végeztével az előadót lelkesen ünnepelték.

Másnap tíz órakor gyűltek össze a bizottság tagjai a tanácskozáásra. A pályázók a háttérben álltak. Az első félórán a bizottság kiválasztotta a rossz képeket, számszerint tizenöt darabot. Aztán huszat, amelyek nem jelentékenyek. Majd a még megmaradt tizenötöt kiválasztottak hetet, ötöt, úgy hogy még három maradt utoljára. Ez a három rózsza természetű és gyönyörű volt s mindegyiknek másban állt a jellege. Az egyik bizottsági tag a 22-esnek ítélte oda a díjat. Am a szakértő hibát talált a rajzban.

A 9-es számú természetes, egyszerű, de hiányzik belőle a művészet — mondta egy másik bizottsági tag — a 18-as sokkal festőibb. Én e mellé állok.

A kertész, akit szintén bevettek a bizottságba s aki félig-meddig paraszt ember volt, nem szól. Előrehajolva ült s figyelmesen nézte a három rózsát. E pillanatban egy lepke szállt be az ablakon, kicsike, fehér pillé s rászállt az egyik rózsára. Ugy látszik nem mehetett tovább, mert a festék még nem száradt meg eléggé s odaragadt.

— Uraim, — mondta most a kertész s arca kiderült — a 9-es számú kép méltó a jutalomra.

Es csakugyan az is kapta meg a díjat. Alice boldog volt. De mikor az ő dícsősége okozóját, a lepkét ki akarta szabadítani rabságából, az már halva volt. Most egy kis medaillonban talizmánképpen viseli a karperecén.
Georges D'Esparbé

A felolvasás után kétszáz terítékű banket volt, amelyen Heinrich Alajos, a Belvárosi Polgári Kör elnöke mondotta az első felköszöntőt Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnökre, Székely Ferenc igazságügyminiszterre és Rohonyi Gyula államtitkára.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök szólott ezután.

— A politika mellett van egy más életcél, amely egyike a legszebbeknek: ha a társadalomnak a haza polgára oly faktorává tud válni, a mely annak kiegyenlítő, egyesítő és erősítő erejét váltja ki. És itt örömmel gondolok vissza azokra az időkre, amikor bár pártokra oszlottunk, de erők kifejtésénél osztálykülönbséget nem ismertünk, rangot, címet, nem néztünk, csupán az érdemet és a tehetséget. Az utóbbi időben változtak a viszonyok. Osztályokra kezd megoszlani a társadalom és nem becsülik meg a tekintélyt és érdemet. Ne kérdezzük senkitől, hol született, mi a neve, rangja, címe, csak azt, hogy mi az érdeme, (Élénk éljenzés és taps.) és teremtünk újra tekintélyeket, amelyek hivatva lesznek nemcsak a nemzet javát szolgálani, de az ifjú nemzedéket is arra nevelni, hogy miképpen kell a haza becses polgárai válniuk. (Ugy van! Tetszés.) Ez sokkal nagyobb és szebb feladat, mint bármilyen nagy, száz és száz paragrafusból álló törvényt megalkotása; erre is szükség van, de sokkal nagyobbra becsülöm azt a munkásságot, amely a társadalmi egységességet kívánja előmozdítani. (Élénk éljenzés.) Ezt a célt kívánom én is szolgálani. E polgári kör elnökeire: Heinrich Alajosra és Láng Lajosra üritem poharamat. (Éljenzés.)

Pap József egyetemi magántanár Székely Ferenc igazságügyminisztert köszöntötte fel. — Székely Ferenc igazságügyminiszter pohárköszöntőjében a többi közt ezeket mondotta:

— Nem Shakespeare és Herbert Spencer, de a munkásság tette műveltté, boldoggá, a gyűgy Angliát és tette lehetővé, hogy ily nagy emberek nemcsak keletkeztek, de hogy őket meg is értették. (Taps.) Kívánom, hogy mint más nagy nemzeteknél történik, minket is a munka nemesisen, emeljen függetlenné, szabadná, tegyen műveltté és olyanná, amely megérdemli a maga sorsát, de azt ki is tudja küzdeni. (Tetszés.) A munkára és a munkásokra, a miniszterelnök választóira üriti poharát. (Éljenzés és taps.)

Székely Ferenc udvari tanácsos Rohonyi Gyula államtitkárt élte. Számos felköszöntő hangzott még el és a társaság az éjfél órákon túl is a legjobb hangulatban maradt együtt.

IDŐJÁRAS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárásai jelentése.

December 12.

Barométer emelkedő, délután 1:38 órakor: 755.7 mm.

Hőmérséklet: maximum 12.1 C°, min. 5.9 C°. Csapadék:

— Felhőzet: Cu—St 10. Szélirány és erősség: SE. 2.

Jóslat a következő 24 órára: Változás nem várható

Jelmagyarzat: A barométer állása a déli leolvásást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 percg; csapadék reggel 8 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percg; felhőzet: Ci—fürtösfelhő, Cu—gomolyfelhő, St—rétegesfelhő, Nb—esőfelhő, Ci—St—felhőfátyol, Ci—Cu—báránnyfelhő, Cu—St—réteges gomolyfelhő. Szélirány: N—észak S—dél, W—nyugat, E—kelet. Felhőzet nagyság: 0—tisztá ég, 10—teljesen borult. Szél erősség: 0—szélcsend, 8—nagy vihar.

Kapható Nagybecskereken: ROSA BÉLA, FENDLER JÓZSEF fűszerkereskedésében, s más kereskedésekben.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

December 15., 16., 17., 18. Országos vásár.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának folyó havi előadásai:

December 13. 8—9-ig elektrotechnika, 9—10-ig közgazdaság

December 15. 8—9-ig fizika, 9—10-ig közgazdaságtan.

December 29. 8—9-ig gazd. földrajz, 9—10-ig közgazdaság.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Torontálvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta december havi rendes ülését dr. Dellimanic Lajos főispán elnöklésével. Az ülésről holnapi lapunkban számolunk be részletesen.

— **Eljegyzés.** Benó János itteni cipőgyáros, a Benó Testvérek cég birtagja eljegyezte Kuhlburger Miklós nagybecskereki állami vasuti pályafelügyelő bájós és szeretetreméltó leányát, Annát.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Torontálvármegye törvényhatósága az időközben befolyt ügyeknek letárgyalása céljából december hó 22 én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Az ezt megelőző állandó választmányi ülés december hó 21-én délután fél 4 órakor lesz.

— **A bíróság köréből.** A temesvári kir. ítélőtábla elnöke a pancsovai kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírók elnökévé az 1911-ik év tartamára Stocker Antal kir. törvényszéki elnököt, helyettesévé pedig Mauer György kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Dr. Pap Dezső előadása.** A kulturegyesület nagybecskereki szabad liceumában tegnap délután dr. Pap Dezső tartott rendkívül érdekes és vonzó előadást Egyiptomról és a Nilus vidékéről, hiven és részletesen beszélve el tanulmány utját, amelyet annak idején a kormány megbízásából tett. Az előadás rengeteg közönséget vonzott a felső kereskedelmi iskola dísztermébe, melynek soraiban ott láttuk dr. Dellimanic Lajos főispánt, társadalmi életünk számos kitünőségét, nem is szólva az előkelő hölgyközönségről, mely valósággal ünnepies színt kölcsönzött a tegnapi előadásnak, melyet a felolvasó saját felvételű pompás vetített képei tarkítottak.

Az előadó Egyiptom általános ismertetése után az éghajlatról s a csapadékviszonyokról beszélt, mely utóbbi mezőgazdasági szempontból meglehetősen kedvezőtlen, mert a fáraók országában az esőzések csak elvétve fordulnak elő s így a földeket öntözni kell, ami nagy fáradsággal jár. Az előadó ezután a Nilusról beszélt hosszabban, amelynek tudvalevőleg óriási fontossága van gazdasági szempontból tekintve azt, amennyiben áradások után termékenyítő iszapot hagy maga után. Részletesen megmagyarázta még az öntözés módjait, majd a természetviszonyokat ismertette behatóan, nemkülönben a gazdasági eszközöket is, amelyek Egyiptomban sok helyütt még ma is oly kezdetlegesek, mint amilyenek évezredek ezelőtt voltak, ami a földművelő lakosság civilizálatlanságának tudható be. Az egyiptomi munkáviszonyokról azt tapasztalta, hogy azok a mienkhez képest igen rosszak, úgy szólván teljesen rendezetlenek s ami javulás ezen a téren itt-ott tapasztalható, azt is főleg az angoloknak köszönhetik, akik az utóbbi időkben mindig nagyobb és nagyobb tért hódítanak maguknak. Nagy alaposággal ismertette még az állattenyésztést, a birtokelosztást, birtokkezelést, majd pedig a föld értékét, amely utóbbi meglehetősen nagy. Előadásában megemlékezett még az iparról, a kereskedelemről, a közlekedési eszközökről s az adózásról is, érdekes tapasztalatokkal illusztrálva előadását, amelynek végén értékes gyűjteményét is bemutatta a közönségnek, majd köszönetet mondott a kulturegyesület vezetőségének a szives meghívásért, nemkülönben Szene tanárnak is a képek vetítéséért.

A közönség mindvégig feszült érdeklődéssel kísérte a tartalmas és magas nívón álló előadást

983-X.12

ROYAL-BIOSKOP-SZINHÁZ.

Rényesen berendezett füstmentes helyiség. — Gégfűtés. — Művészies képek.

Ma nincs előadás

Holnap, kedden, folyó hó 13-án új műsor.

Ma nincs előadás

s annak végeztével kinttűntető órációkban részesítette dr. Pap Dezsőt, aki teljes mértékben reá is szolgált e kinttűntetésre.

— **Tájékoztató!** Becses tádomására hozom a t. c. adózó közönségnek, hogy adó, illetékek és egyéb pénzügyekben megfelelő utbaigazítások és felvilágosításokkal bármikor rendelkezésre állok. Erdely Boldizsár, nyugalmazott pénzügyi tanácsos. Nagybecskerek, Ferencz József-tér 630. sz. I. emelet, balra.

— **Nagybecskerek államsegélye.** Nagybecskerek város képviselőtestülete ma délután 3 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya a 18.000 korona államsegély hovatartozásának az ügye volt. A kormány ugyanis, mint ismeretes, most folyósította a városoknak a két milliót, amelyből Nagybecskerek városára 18.000 korona jut, mely a tisztviselők fizetéseinek pótlására van rendelve s maga a miniszteri rendelet intézkedett, hogy melyik tisztviselő milyen arányban részesüljön a segélyben. Az állandó választmány javasolja a közgyűlésnek, hogy az államsegély a tavalyi arányban osztassék fel a tisztviselők között. A közgyűlés az állandó választmány javaslatát elfogadta.

— **Két szolgabíró balesete.** Veszedelmes baleset érte — mint Nagyszentmiklósról jelentik — a napokban Krevrath Armin tb. főszolgabírót és Eördögh Virgil szolgabírót. A két szolgabíró kocsin hazafelé ment, amikor az uton egy igáskocsi beleütközött kocsijukba, úgy, hogy ezt fölfordította. A két szolgabíró a földre zuhant s kocsijuk rájuk fordult, úgy, hogy mindketten meglehetősen súlyosan megsebesültek. Szerencsére gyorsan orvosi kezeléshez jutottak s így ma már jobban vannak.

— **Tűz.** Ma délelőtt fél tíz óra tájban a kórház közelében, a harmadik kültelken Rablov János napszámos háza kigyulladt s a száraz nádtető pár pillanat alatt lángokban állt. A padlásról így semmit sem lehetett megmenteni s az ott felhalmozott kukorica és élelmiszerek odavesztek. A tüzoltóság hamarosan a veszedelem színhelyén termett, a ház azonban a tüzoltók fáradozása dacára teljesen leégett. A rendőrség megállapította, hogy a rozoga kéményből kipattant szikrák okozták a tüzet. A ház nem volt biztosítva. A kár mintegy 400 korona.

Ugyancsak tüzet jeleztek tegnap este 8 óra tájban is, szerencsére azonban nem volt komolyabb a baj. Mindössze csak az történt, hogy a Tomaseváci-utca egyik házában szobátűz keletkezett, amelyet azonban a házbeliek a tüzoltóság megérkezése előtt eloltottak.

— **Boncolás csendőri fedezettel.** Izgalmas jelenet volt a napokban Óbékán. Az óbékai elöljáróság a minap értesítette a törökkanizsai járásbíró vizsgálobíráját, hogy Argyelán Istvánné szül. Foale Fira gyanus körülmények között hirtelen meghalt. Máthé Gyula vizsgálobíró, Ramadán szky Lyubomir jegyzőkönyvvezetővel, továbbá dr. Braun Gyula járási orvossal kiszállt Óbékára, hogy a vizsgálatot a boncolással kapcsolatosan megejtse. A halottas háznál óriási néptömeg, ugyszólván a falu egész lakossága várta a bizottságot, amely a halottas házba tért be, hogy a boncolást megkezdje. Mikor a néptömeg a küldöttség szándékát észrevette, óriási izgatottság és lármá tört ki. Fenyegtető hangok hallatszottak ki az óriás, zsivajból, úgy, hogy a bizottság elhagyta a házati annyival is inkább, mert az orvosok kijelentették, hogy ilyen körülmények között csendőri fedezet nélkül boncolni nem hajlandók. A vizsgálobíró rendelkezésére csakhamar ott termett az óbékai csendőrség 4 tagja, amely megtisztította az udvart és a környéket a tömegtől, úgy, hogy a boncolást az orvosok megkezdheték. A vizsgálatnak csakhamar meglett a biztos eredménye. Az orvosok ugyanis kétségtelenül megállapították, hogy az életerős asszony magzat elhajtásnak lett az áldozata. Az elhunyt hozzátartozói mindent tagadnak ugyan, azonban a bíróság már nyomában van a tettesnek, akiről kiderült, hogy ezt a mesterséget rendszeresen űzi.

— **Halálós vásár.** A töltött fegyverrel való gondatlan bánásmódnak ismét van egy áldozata. Jerinkovics Ferenc 31 éves csóka napszámos a napokban megvételre kínálta 6 lövetű forgópisztolyát Skrinjár János szomszédjának s abban a hiszemben, hogy a pisztolyban csupán egy töltény van, azt abból kivette s a pisztolyt átadta Skrinjárnak. Skrinjár a meglehetősen rozsdás és rozoga pisztolyt nem tudta felhuzni s azt vissza akarta adni Jerinkovicsnak, aki a fegyver után nyulva megfogta annak teste felé irányított csövet. Közben a pisztoly elsült s Jerinkovics Ferencet szíven találta, úgy, hogy nyomban meghalt. A vizsgálatot megindították.

Eisenstädter S. és Társai divatáruházában Nagybecskereken Nagy karácsonyi vásár.

Eladásra kerülnek:
 Messalin selymek métere 1.80 K.
 Pongis selymek " 1.50 K.
 Bias selymek " 2.40 K.-tól
 feljebb.
 Kartonmaradékok, Cosmanesi áru " —.50 K.
 Delainmaradékok " —.90 K.
 Csinos mintájú
 tiszta gyapjú delainok " 1.10 K.
 Madeira battisztok " 1.40 K.-tól
 feljebb.

Uj minták!

Szövetek mélyen leszállított árákon már **K. 1.30-tól** kezdve.
Férfi és női szebekendők, Perzsa-szőnyegok, függönyök, garnitúrák, utitakarók rendkívül nagy választékban. (986-XII.)

TÁVIRATOK Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, dec. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén általánosságban megszavazta az indemnitást s megkezdte a részletek tárgyalását. A mai ülés vitája igen élénk s nagyarányú volt s a részletek előtt felszólt Kluen-Héderváry gróf miniszterelnök is, hosszabb beszédben reflektálva az általános vitában elhangzott kiemelkedőbb nyilatkozatokra. Részt vett azonkívül a vitában Lukács László pénzügyminiszter is, továbbá gróf Apponyi Albert és Désy Zoltán, valamint Hegedüs Lóránt előadó is.

Az ülésen Kabos Ferenc alelnök elnököl s az elnöki előterjesztések után nyomban rátérnek az indemnitás vitájára.

Hegedüs Lóránt előadó indítja meg a vitát s reflektál az általános vitában elhangzott felszólalásokra.

Utána Kluen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök szólal föl s részletesen foglalkozik az egyes felszólalásokkal és kifogásokkal. Bánffy beszédével kezdi s védi Tomasics horvát bán könyvét, a melyről konstatálja, hogy nem hazafiatlan. A könyv csupán egy horvát hazafi könyve. Tomasicsot különben annak idején még Szilágyi Dezső is ajánlotta neki, mint megbízható férfit. Mayländer fumei képviselő beszédével foglalkozva, szól a fumei kormányzó installációjáról s megállapítja, hogy az installáció pusztá udvariassági tény. A kormányzót a reprezentanza nem hívta meg, tehát a kormányzó nem ment a reprezentanzához. A választói jogra vonatkozólag, a melyet az indemnitás vitája során annyit hangoztattak, azt mondja a miniszterelnök, hogy ebben ő a koalíció óvatos politikáját követi s a választói jogot akkor valósítja meg, a mikor meg lehet valósítani. A román béketárgyalásokra vonatkozólag kijelenti, hogy a kormány nem folytatott tárgyalásokat a románokkal. Apponyinak válaszul, kimutatja Apponyi állításainak tarthatatlanságát. Az országnak békés munkálkodásra van szüksége s ez a kormány célja, a melyben őt az ország józan nagy többsége támogatja. Kéri az indemnitás elfogadását. (Zajos eljenzés és taps a jobboldalon.)

Itt következő a szavazás s a Ház nagy többsége az indemnitást általánosságban megszavazta.

Ezután áttértek a részletekre. A címenél Désy Zoltán kezdi a vitát s védi a koalíció pénzügyi politikáját.

Batthyány Tivadar gróf nagy részletességgel fejtegeti bizalmatlanságát.

Mayländer Mihály ismételt hangoztatja Fiume ragaszkodását Magyarországhoz.

Lukács László pénzügyminiszter Désy Zoltánnal szemben kifejti, hogy a jelenlegi kormány pénzügyi politikája, a koalíció részéről hátrahagyott zavarok és nehézségek dacára is mennyivel eredményesebb már eddig is, mint a koalícióé.

Apponyi Albert gróf szintén a koalíció pénzügyi politikáját védi, ismételtén indokolja bizalmatlanságát.

Az ülés végén Polónyi Géza beszél.

Minisztortanács.

Budapest, dec. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap délután Kluen-Héderváry gróf miniszterelnök elnöklésével minisztortanács volt, amelyen a legközelebbi parlamenti teendőkről s folyó ügyekről tanácskoztak.

Az osztrák kormány lemondása.

Budapest, dec. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma délben külön kihallgatáson fogadta Bienerth báró osztrák miniszterelnököt, aki benyújtotta a kormány lemondását. A király a lemondást elfogadta, de megbizta a kormányt az ügyek ideiglenes további vezetésével.

A bankjavaslat tárgyalása.

Budapest, dec. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház valószínűleg holnap befejezi az indemnitás vitáját s utána az Adria-javaslat tárgyalása van kitűzve. Az Adria-javaslat tárgyalását azonban csütörtökön megszakítják s a bankszabadalom ügyét veszik tárgyalás alá. A bankjavaslatra a kormány a sürgősség kimondását fogja kérni s az elnökség a házszabályokat a legszigorubbán fogja alkalmazni.

A képviselőház karácsonyi szünete.

Budapest, dec. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a képviselőház karácsonyi szünete december 22-ikén kezdődik s január 2-ig fog tartani.

A horvát helyzet.

Budapest, dec. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tomasics Miklós horvát bán és Chavrak Lévin bán helyettes ma reggel Budapestre érkezett. A két horvát államférfi a délelőtti folyamán fölkereste Kluen-Héderváry gróf miniszterelnököt, a kivel hosszasan tanácskoztak a horvát helyzetről.

A zsolnai választás.

Budapest, dec. 12. (A „Torontál” ered. távirata.) Zsolnán ma volt a képviselőválasztás, amely alkalommal Hencz Károly munkapártit egyhangulag képviselővé választották.

Határidő-üzet.

Buza (decemberre)	22:12 — —
Buza (uj)	11:52 — —
Zab (áprilisra)	16:90 — —
Tengeri (májusra)	11:30 — —

Felelés szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

A legjobb karácsonyi ajándék.

Elsőrendű, illatos, valódi

orosz tea

eredeti csomagolásban, kazettával vagy anélkül Orvosilag ajánlva gyomor- és bélbajok ellen. — **Hygienikus ital.**

Külső megrendelések gyorsan elintéztetnek.

Mérsékelt árak mellett kizárólag csakis

Dr. Guttman Jakabnál

Korona-utca, saját ház. (Fogműterem).

Nagybecskerek.

Kereskedelmi iskolát végzett

fiatal irodista

azonnal alkalmazást nyer

Özv. Guttman Jakabné és Fiai cégnél
1029-2.1

1910. sz. Gyűlés község előjárásától.

Árlejtési hirdetmény.

Gyűlés község képviselőtestülete Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának jóváhagyása mellett **új község ház építését** határozta el.

Az ezzel kapcsolatos munkák biztosítása céljából **f. évi december hó 28 án d. o. 9 órára** a községi hivatalos helyiségben tartandó nyílt versenytárgyalás hirdetik az alábbi feltételek mellett:

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet és a munka elnyerője a munkához csak magyar honos műszaki erőket, iparosokat és munkásokat alkalmazhat és a munka teljesítéséhez csakis a magyar szent korona országai területén előállított anyagot és berendezési tárgyakat használhat fel.

2. Az építési munkák 1911. évi március hóban megkezdendők és 1911. évi szeptember hó 1-én befejezve, lakható állapotban a község előjáróságának átadandók, ellenkező esetben köteles vállalkozó minden egyes késedelmes nap után ötven korona phónalét a községnek fizetni.

3. Ezen munkálatokra zárt ajánlatok is elfogadtnak, ezek azonban 1 korona bélyeggel látandók el és zárt borítékban

legkésőbb a kitűzött nap délelőtti 9 órájáig az előjáróságnál nyújtandók be; később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

4. Az ajánlatokhoz az előírányzott 26076 kor. 11 fill. összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz melléklendő; a nyílt versenytárgyaláson részt vevők pedig kötelesek ugyanily összegű bánatpénzt a községi bíró kezeihez lefizetni.

5. A szoban forgó munkára vonatkozó költségvetés, tervrajz és részletes feltételek alólirott hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

6. Munkát elnyerő vállalkozó 5% bánatpénze a közszállítási szabályzat B/8. pontja értelmében a jótállási határidő lejártáig, vagyis a felülvizsgálattól számított 1 évig visszatartatik és a jótállás valamennyi munkára vonatkozik; az építés fejében pedig megállapítandó ár 1/4-ed része az épületfa, téglá és homoknak a helyszínére való szállítása után, 1/4-ed része az épületnek tető alá helyezése után, 1/4-ed része

az asztalos munkáknak beállítása után és 1/4-ed része az épületnek teljes befejezése és átvétele után fog vállalkozónak kiadatni.

7. Ajánlat tehető külön-külön a közműves, ács és asztalos munkára, de mindháromra együttesen is.

8. A munka elnyerője köteles a vonatkozó tervrajz és költségvetés díja fejében a községnek 400 koronát megtéríteni és az épület átadással kapcsolatos költségeket, valamint a szerződés bélyegköltségeit is viselni.

9. A községi képviselőtestület a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon dönt.

10. Amennyiben vállalkozó elvállalt kötelezettségei bármelyikének eleget nem tenne, kárára és veszélyére az építkezés más vállalkozónak fog kiadatni. Az építőbizottság által kifogásolt anyagot az építésnél felhasználni nem szabad.

Gyűlés, 1910. évi december 7.

1020-3.3

Községi előjáróság.

Hasznos **karácsonyi ajándékul** ajánljuk tetszetős külsejű

családi perselyeinket

melyeket használatra mindenkinek 1031-6.1 **ingyen**

engedünk át, ki egyidejűleg nálunk 5 K.-nát gyümölcsöző betétként elhelyez.

Ezen, valamint az átengedett perselyekben megtakarított pénzek után 1/2%-kal több kamatot fizetünk, mint egyéb betéteink után.

Torontálvármegyei Központi Hitelszövetkezet, mint az Országos közp. hitelszövetkezet tagja.

Torontáli cipőkben nagy választék.

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKERÉK.

Torontáli cipőkben nagy választék.

A legszebb játékszerkiállítás látható

Benó Testvérek ezelőtt Kokits A. F.

Telefon 201.
Nagybecskerek.
Telefon 201.

Vidéki megrendelések azonnal és a legnagyobb készséggel eszközöltenek.

641-200.38